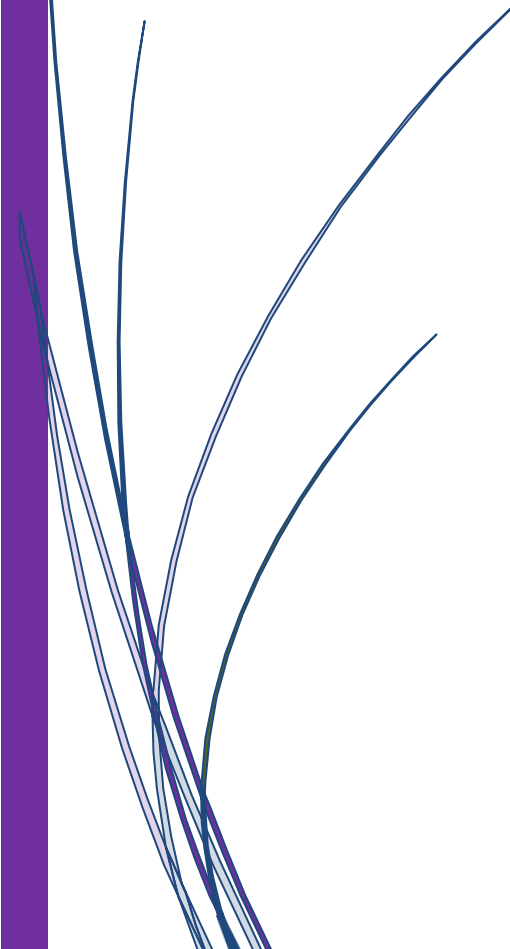

2024-2025

REKENBELEID

BRAVO! COLLEGE CRANENDONCK

Inhoud

1.	Begripsbepaling en uitgangspunten	2
	a) Het begrip dyscalculie	2
	b) Uitgangspunten	2
2.	De procedure	3
	a) Signalering	3
	b) Aanmelden	3
3.	De rollen en afspraken	4
	a) De rol van de leerling	4
	b) De rol van de ouders	4
	c) De rol van de coach	4
	d) De rol van de vakdocent	4
	e) De rol van de ondersteuningscoördinator	5
4.	Faciliteiten	5
	a) “DR of dyscalculie”	5
	b) Tijdsverlenging	5
	c) Rekenmachine	5
	d) Formulekaarten	5
5.	Mogelijkheden en beperkingen	6
6.	Tips	6
	a) Tips voor de leerling	6
	b) Tips voor de ouder(s)/verzorger(s)	6
	c) Aanbevelingen voor de klassensituatie	7
7.	Informatie over dyscalculie	7

Inleiding

Dit dyscalculieprotocol heeft als doel om leerlingen, ouders en docenten te informeren over vastgelegde procedures en afspraken met betrekking tot het specifieke leerprobleem dyscalculie.

Dit protocol zorgt ervoor dat leerlingen, ouders, coachen, docenten en schoolleiding kunnen zien wat is afgesproken met betrekking tot begeleiding van leerlingen met dyscalculie. Het Bravo! College geeft de mogelijkheden en onmogelijkheden wat betreft de begeleiding van leerlingen met dyscalculie aan, omdat zij niet voor elke vorm van leerprobleem voldoende kennis en middelen ter beschikking kan stellen.

1. Begripsbepaling en uitgangspunten

a) Het begrip dyscalculie

Een dyscalculicus is een leerling, bij wie officieel dyscalculie is vastgesteld. Er is over hem/haar een rapport gemaakt waarin door een erkend deskundige (een psycholoog of orthopedagoog met minimaal BIG-registratie) wordt verklaard dat de betreffende leerling in aanmerking komt voor de afspraken betreffende dyscalculische leerlingen. Een kopie van dit rapport dient in het leerling- dossier te zijn opgenomen.

Voor leerlingen met een beperking, ook voor ERWD-leerlingen, geldt artikel 55 van het Eindexamenbesluit VO. De regelingen die voorschrijven wanneer een leerling mag deelnemen aan de centrale rekentoets 2ER of 3ER, gelden niet meer. Een aanpassing op het afleggen van het examen kan enkel worden toegestaan wanneer dit uitdrukkelijk vermeld staat in de deskundigenverklaring. Mogelijke aanpassingen zijn het beschikbaar stellen van de vastgelegde rekenkaarten of mondeling toetsen.

In het Protocol Ernstige Reken-Wiskunde problemen en Dyscalculie voor het Voortgezet onderwijs (ERWD2) wordt er onderscheid gemaakt tussen ernstige rekenproblemen en dyscalculie. Ernstige rekenproblemen kunnen ontstaan als er onvoldoende afstemming wordt gerealiseerd tussen het (reken)onderwijs en de onderwijsbehoeften van de leerling. De kenmerken van het onderwijs sluiten dan niet of onvoldoende aan bij de (aangeboren en verworven) kenmerken van de leerling. Er wordt van dyscalculie gesproken als ernstige rekenproblemen, ondanks langdurige deskundige begeleiding en zorgvuldige afstemming, hardnekkig blijken en onveranderd blijven bestaan.

Ongeveer twee tot drie procent van de Nederlandse bevolking heeft dyscalculie (variërend in hardnekkigheid). Deze stoornis kan leiden tot allerlei beperking in het dagelijkse leven en op school. De rekenproblemen kunnen zich uiten in de vakken wiskunde, rekenen, natuurkunde, scheikunde en economie. Daarnaast kunnen leerlingen ook problemen ervaren bij het maken van planningsen.

Dyscalculie uit zich bij iedere dyscalculicus anders. Dit maakt dyscalculie een stoornis die moeilijk te diagnosticeren is. Voor de begeleiding van leerlingen met dyscalculie is het belangrijk dat er gekeken wordt waar precies de valkuilen voor deze leerlingen liggen. Ieder begeleidingstraject zal op maat gemaakt moeten worden. Het Bravo! College heeft als streven leerlingen met dyscalculie zo goed mogelijk te begeleiden tijdens hun gehele schoolloopbaan tot en met het eindexamen.

b) Uitgangspunten

Het Bravo! College hanteert het uitgangspunt dat we leerlingen zo goed als mogelijk voorbereiden op de maatschappij, het vervolgonderwijs en het examen. Daarvoor hanteren we de actuele wet- en regelgeving, zoals deze tijdens examens van toepassing zijn.

- Er wordt een inspanningsverplichting gevraagd van alle betrokkenen, de school, de leerling en ook de ouders.
- Docenten, ouders en leerlingen zijn op de hoogte van de afspraken.
- De afspraken moeten uitvoerbaar zijn binnen de onderwijssetting.
- Het Bravo! College kan niet aan elke vorm van dyscalculie adequaat tegemoetkomen.
- Bij overmatig en te snel gebruik van hulpmiddelen loopt de dyscalculische leerling het risico een grotere handicap te ervaren van zijn/haar dyscalculie.
- Het Bravo! College richt zich op het faciliteren, ondersteunen en begeleiden van leerlingen, intensieve gespecialiseerde begeleiding en/ of behandeling is niet mogelijk binnen de school.

2. De procedure

a) Signalering

Doordat dyscalculie zich in vele vormen kan uiten, is de signalering van dyscalculie ook erg lastig. Na een begeleidingsperiode van minimaal 6 maanden kan pas worden vastgesteld of er eventueel sprake is van dyscalculie. Er zijn een aantal signalen die kunnen wijzen op een verhoogd risico op dyscalculie. Echter kunnen hier pas definitieve uitspraken over worden gedaan na een begeleidingsperiode van minimaal 6 maanden. Wanneer er geen sprake van verbetering is, is er waarschijnlijk sprake van dyscalculie. Is er een (lichte) verbetering, is er waarschijnlijk sprake van ernstige rekenproblemen. Signalen die zouden kunnen wijzen op dyscalculie zijn:

- De leerling ervaart veel problemen met breuken, decimalen, percentages, de waarde van getallen, meten en schatten.
- De leerling heeft een langzaam rekentempo en heeft veel moeite met hoofdrekenen als gevolg van het niet voldoende geautomatiseerd beheersen van de basissommen (bijvoorbeeld tafels).
- De leerling heeft moeite met het uitspreken en de getalwaarde van grotere en complexe getallen zoals getallen met decimalen.
- De leerling heeft moeite met het onthouden van rekenbegrippen en symbolen.
- De leerling ervaart visueel-ruimtelijke problemen die zich kunnen uiten bij bijvoorbeeld het werken met tabellen of kaarten.
- De leerling kan niet vlot omgaan met geld (bijvoorbeeld betalen bij een kassa).
- De leerling blijft moeite ervaren met klokkijken, dit kan resulteren in te laat komen. Ook kan een leerling hierdoor moeite ervaren met het maken van een planning.

b) Aanmelden

Wordt de leerling aangemeld met een geldige dyscalculieverklaring, dan heeft de leerling recht op de faciliteiten zoals later omschreven en conform de ernst van de dyscalculie. Bij aanmelding geldt:

- Bij de aanmelding van een dyscalculische leerling worden de normale plaatsingscriteria gehanteerd.
- Bij of voor aanmelding nemen ouder(s)/verzorger(s) kennis van het dyscalculiebeleid van het Bravo! College, waaronder de mogelijkheden en onmogelijkheden wat betreft de begeleiding.
- Een leerling wordt alleen als dyscalculicus aangemerkt wanneer dit wordt aangegeven in een rapport van een orthopedagoog/psycholoog met een erkende bekwaamheidsregistratie.

Indien de diagnose is geconstateerd in het PO, dan leveren zij aan het VO onderstaande documenten aan:

- Het onderwijskundig rapport met de uitslag van de test en/of de Cito-eindtoets.
- Indien aanwezig een dyscalculieverklaring, met vermelding van datum van afgifte.
- Indien mogelijk de bij de dyscalculieverklaring behorende onderzoeksverslagen.
- Een overzicht van de reken- en wiskundeontwikkeling en interventies daarin de meest recente leervorderingen en resultaten, de geboden ondersteuning, interventies en effecten, de reken- en wiskundeontwikkeling door de jaren heen, de effecten van de ervaren rekenproblemen op andere leer- en ontwikkelingsgebieden.
- Adviezen vanuit het PO voor verder begeleiding in het VO.
- Schriftelijke toestemming van ouders voor het verstrekken van de gegevens.
- Eventueel andere relevante gegevens.

3. De rollen en afspraken

a) De rol van de leerling

Het is van belang dat de leerling leert omgaan met zijn/haar dyscalculie. Het is helpend om zo positief als mogelijk om te gaan met zijn/haar rekenhandicap. Dat dit niet altijd even makkelijk is, mag duidelijk zijn. De dyscalculische leerlingen in het voortgezet onderwijs zijn immers ook gewone pubers die experimenteren met mogelijkheden en grenzen.

Naast de rechten, die in het dyscalculieprotocol vermeld staan, heeft de dyscalculische leerling de volgende plichten:

- Een goede werkhouding, zowel in de klas, als in het omgaan met huiswerk.
- Een goede planning van de werkzaamheden, herhaling van stof is van belang!
- Tijdig overleggen met vakdocenten en coach over het leerstofaanbod. Dit overleg dient vooraf plaats te vinden en niet achteraf.
- Het initiatief om te overleggen dient uit te gaan van de leerling.
- Het in te leveren werk te voorzien van de vermelding “DR” of “Dyscalculie”.

b) De rol van de ouders

Ouders van dyscalculische kinderen weten dat hun kinderen extra inspanningen moeten doen om onze school te doorlopen. Het is van wezenlijk belang dat school en ouders samenwerken in de begeleiding van hun kind. Ouders moeten zichzelf voldoende informeren over het dyscalculiebeleid van school en de specifieke begeleiding van hun kind.

Op het Bravo! College richt de ondersteuning zich op faciliteren binnen wat wettelijk mogelijk is. Indien hulp op school niet voldoende blijkt te zijn, kan de situatie zich voordoen dat geadviseerd wordt externe Remedial Teaching in te schakelen. In dat geval regelen de ouders dit zelf en zijn ook alle kosten voor hen zelf. Ouders kunnen hun zoon/dochter praktisch helpen:

- Bij het plannen van het huiswerk en daar waar nodig (of mogelijk) ondersteuning verlenen.
- Het aanbieden van structuur zoals: huiswerk maken op een vaste werkplek, de werkplek netjes en overzichtelijk houden, erop toezien dat de schooltas goed wordt ingepakt, de agenda in de gaten houden, enz.
- Contacten onderhouden met de coach over de ontwikkelingen op school.

c) De rol van de coach

De coach is het eerste aanspreekpunt voor de ouders en de ondersteuningscoördinator. Ze biedt extra aandacht aan de leerling, dat bevordert de motivatie. Ze controleert met regelmaat agenda, werkboeken en schriften om te zien of de aantekeningen leesbaar zijn overgenomen. Ze geeft tips over hoe de leerling ervoor kan zorgen dat het huiswerk en aantekeningen goed zijn overgenomen. Het is vanuit de coach/zorg belangrijk om in de gaten te houden hoe de dyscalculische leerling omgaat met zijn/haar dyscalculie. Een dyscalculische leerling heeft rechten, maar ook plichten. De coach onderhoudt de contacten met de ouders over wat de school kan doen voor een dyscalculische leerling en wat de ouders voor hun kind kunnen betekenen in de begeleiding (indien nodig in samenspraak met de ondersteuningscoördinator). De coach onderhoudt de contacten met vakdocenten over de voortgang van de dyscalculische leerling en over het wederzijds naleven van de gemaakte afspraken binnen het dyscalculieprotocol.

d) De rol van de vakdocent

De vakdocent heeft een signalerende taak en bespreekt signalen met de coach. Hij/zij is op de hoogte van het feit dat de leerling dyscalculie heeft en dat de leerling recht heeft op compenserende maatregelen. Daarnaast houdt de vakdocent zich aan de gemaakte afspraken en motiveert hij/zij de leerling door bijvoorbeeld alternatieve leerstrategieën aan te bieden voor het vak.

e) De rol van de ondersteuningscoördinator

De ondersteuningscoördinator heeft een coördinerende rol op het gebied van ondersteuning. De ondersteuningscoördinator zal, na overleg met teamleider en coach, in overleg gaan met ouders en kind. Wanneer voldoende signalen aanwezig zijn, zonder dat hier een voor de hand liggende verklaring voor is, zal er een screening bij de leerling worden gedaan (indien de ouders van de leerling hiermee instemmen). Uit deze screening zal blijken of de leerling een verhoogd risico loopt op het hebben van dyscalculie, de school kan daarin een advies geven. Het is aan de ouders en de leerling om verdere stappen te ondernemen m.b.t. begeleiding en vervolgonderzoek. Onderzoek kan gedaan worden door professionals die gekwalificeerd zijn en bevoegd zijn tot het doen van dit onderzoek. Voor de afspraken, planning en kosten zijn ouders zelf verantwoordelijk. Op aanwijzing van de ondersteuningscoördinator kan een leerling in aanmerking komen voor faciliteiten; dit doet ze in samenspraak met de coach, docenten, ouders en ondersteunend personeel en zal afhankelijk zijn van de deskundigenverklaring.

4. Faciliteiten

Faciliteiten voor leerlingen met dyscalculie zijn alleen geldig voor de vakken wiskunde, rekenen, natuurkunde, scheikunde en economie EN mits het overgrote deel bestaat uit rekenwerk! Standaard faciliteiten zijn:

a) “DR of dyscalculie”

Voor leerlingen waarbij dyscalculie – conform de eerdergenoemde voorwaarden- is vastgesteld, wordt dit geregistreerd in het leerlingvolgsysteem van de school. Dit is inzichtelijk voor de coach, teamleider en het docententeam dat lesgeeft aan de leerling, zodat duidelijk is van welke faciliteiten de leerling gebruik kan maken. De leerling zorgt ervoor dat hij op de toets rechtsboven een hoofdletter **DR of dyscalculie** zet.

b) Tijdsverlenging

De leerling heeft recht op 10% tijdsverlenging tot een maximum van een half uur.

c) Rekenmachine

Een leerling met een dyscalculieverklaring mag bij sommige toetsen een eenvoudige rekenmachine gebruiken.

d) Formulekaarten

Leerlingen in het examenjaar mogen enkel gebruik maken van de vastgelegde rekenkaarten. Leerlingen die nog niet in hun examenjaar zitten, mogen zelfgemaakte formulekaarten raadplegen bij toetsing. Deze formulekaarten worden minimaal één week voor de toets ingeleverd bij de vakdocent. De formulekaarten moeten worden goedgekeurd door de vakdocent.

5. Mogelijkheden en beperkingen

- Als een leerling met dyscalculie de capaciteit mist om een bepaald onderwijsniveau te kunnen halen, zal dat –net als bij elke andere leerlingen- zoveel als mogelijk in de onderbouw moeten blijken, zodat hij/zij niet in een bovenbouw terecht komt waar overvraging en bijkomende problematiek mee gaat spelen. Uiteraard houdt dit niet in dat een succesvolle afsluiting van de schoolloopbaan gegarandeerd wordt. Deze garantie kan geen enkele leerling gegeven worden.
- Aan dyscalculische leerlingen worden alleen faciliteiten verleend als dat echt noodzakelijk blijkt. Een goede werkdiscipline, taak- en werkhouding, een goede huiswerkattitude, motivatie en gedrag zijn een vereiste en voorwaarden.
- Aan leerlingen met dyscalculie wordt binnen het Bravo! College géén RT geboden. De specialistische begeleiding voor het o.a. aanleren, automatiseren, intrainen en herhalen van de probleemgebieden, is van dien aard, dat het Bravo! College deze intensieve en specialistische ondersteuning niet kan bieden.
- Dyscalculie is een vervelende belemmering. Naast een goede inzet beseft het Bravo! College dat het de leerling ook onzeker kan maken. Erkenning van de handicap, maar ook eventuele onzekerheid of effect op de motivatie is van belang. Het is van belang dat de leerling of de ouder(s)/ verzorger(s) dit melden bij de coach.

6. Tips

a) Tips voor de leerling

- Ga in de klas vooraan zitten.
- Houd er rekening mee dat je meer tijd nodig hebt dan je klasgenoten.
- Werk niet te lang aan een stuk door.
- Werk iedere dag.
- Werk vooruit.
- Herhaal: na een paar dagen begrijp je het vanzelf.
- Maak extra oefeningen.
- Maak samen met iemand een planning, kijk waar mogelijk vooruit.

b) Tips voor de ouder(s)/verzorger(s)

- Wees goed op de hoogte van dit dyscalculieprotocol.
- Help uw zoon/dochter bij het plannen van huiswerk.
- Overhoor uw zoon/dochter veel en vaak.
- Geef uw zoon/dochter structuur zoals: huiswerk maken op een vaste werkplek, de werkplek netjes en overzichtelijk houden, erop toezien dat de schooltas goed wordt ingepakt, de agenda in de gaten houden, enz.
- Laat uw zoon/dochter thuis regelmatig met dagelijkse rekenproblemen oefenen (klok kijken, iets eerlijk verdelen, reistijd/vertrektijd uitrekenen enz.).
- Werk positief en opbouwend samen met de school, de docenten en uw zoon/dochter.

c) Aanbevelingen voor de klassensituatie

Het is belangrijk te weten dat dyscalculie een handicap is die bij iedere leerling anders tot uiting komt, waardoor niet elke leerling hetzelfde nodig heeft. Over het algemeen kunnen leerlingen zelf goed aangeven waar zij mee geholpen zijn. Hieronder volgen een aantal mogelijke aanbevelingen voor het lesgeven aan leerlingen met dyscalculie:

- Navragen waar leerlingen het meest bij gebaat zijn. De leerlingen voelen zich hierdoor begrepen en dit sterkt hun zelfvertrouwen.
- De aanpak van huiswerk bespreken.
- Veelvuldig uitleggen; oefenen en herhaal rekenprocedures, rekenregels en oplossingswijzen.
- Een vaste oplossingsstrategie aanleren voor de verschillende bewerkingen.
- Gebruik maken van extra mondelinge uitleg.
- Hulp aanbieden bij de transfer met vergelijkbare oefeningen.
- Leerlingen om leren gaan met de rekenmachine en kritisch te kijken naar de uitkomst (bijvoorbeeld inschatten wat de uitkomst zal zijn, geen negatieve afmetingen en gewichten ed.).
- Leerling zoveel mogelijk tussenstappen laten opschrijven om het werkgeheugen zo min mogelijk te belasten.
- Leerlingen begeleiden bij het maken van toetsen (leerlingen hoeven niet per se bij de eerste opgave te beginnen, eerst bepalen wat makkelijk of moeilijk lijkt).
- Toetsen nabespreken, zowel aandacht voor de goede als de slechte opgaven.
- Leerlingen beoordelen op vakinhoudelijke kennis en niet op rekenvaardigheid.
- Leerlingen die een toets slecht maken (minder dan een 4), als gevolg van veel rekenfouten, mogen herkansen (met uitzondering van examenleerlingen).

7. Informatie over dyscalculie:

Informatieve websites:

- <https://www.balansdigitaal.nl/stoornis/dyscalculie/>
- <http://www.dyscalculie.org/>
- <https://wij-leren.nl/dyscalculie-artikel.php>
- <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/vraag-en-antwoord/hoe-worden-leerlingen-met-dyscalculie-op-school-begeleid>